

PROGRAM RADA
SINDIKATA ZAPOSLENIKA U HRVATSKOM
ŠKOLSTVU - PREPOROD OD 2011. DO 2015. GODINE

Uvod

Pisanje programa rada u idućem četverogodišnjem razdoblju nije nimalo lak posao. S jedne je strane svima u ovoj zemlji jasno da je definitivno potrošen jedan model ne samo upravljanja državom, nego i jedan model života u državi, model koji se temeljio na potrošnji nezarađenog i zaduživanju; dok će se u godinama koje slijede morati krenuti u uspostavljanje novog modela, modela koji će se temeljiti na potrošnji zarađenog, umanjenoj za vraćanje duga nastalog u posljednjih 20-ak godina.

Sindikati će se u očekivanoj uspostavi novog modela života i upravljanja državom naći u dvopakoj poziciji. S jedne će strane, kao jedina organizirana snaga radništva, usporavati preoštre rezove dok će, s druge strane, sindikati morati sudjelovati u postignuću općeg društvenog konsenzusa oko uspostave održivog, pravičnog i prosperitetnog modela života. Izbjeći antagonizam realnog i javnog sektora, ali i sukobe između sindikata koji zastupaju pojedine djelatnosti u javnom i državnom sektoru, izazov je o čijem će rješavanju ovisiti budućnost zemlje i društva u cjelini.

Važna, možda čak i presudna, u svemu ovome bit će uloga odgojno-obrazovno-znanstvenih sindikata koji predstavljaju čak petinu svih sindikalno organiziranih u zemlji. Nakon 17 godina postojanja Sindikat Preporod je pripravan, na tragu dosadašnjih opredjeljenja i djelovanja, konstruktivno doprinijeti rješavanju teških problema koje će nametnuti vođenje socijalnog dijaloga u okruženju uspostave novog modela života i upravljanja državom, štiteći pri ovome istovremeno i svoje članstvo i odgojno-obrazovnu djelatnost i javni sektor u cjelini.

a) Pravične plaće i zaštita radnih mjesta

Sindikat Preporod je češće i glasnije od drugih u svom dosadašnjem djelovanju upozoravao na problem nižih prosječnih plaća u obrazovanju u odnosu na plaće u ostalim državnim i javnim službama. U situaciji kada je u javnim službama stupanj stručne spreme u korelaciji s koeficijentom, a osnovica za sve djelatnosti jednaka, problem zaostajanja plaća u obrazovanju moguće je riješiti tamo gdje je i nastao. Postojeći sustav promaknuća u školstvu je nedostatan, odnosno sustavi promaknuća u drugim djelatnostima očito omogućavaju većem broju zaposlenih napredovanje, a samim time i veću plaću. Zadatak je sindikata kroz kolektivne pregovore ili utjecajem na postojeća zakonska rješenja koja se odnose na plaće javnim službama ispraviti problem slabije plaćenosti za posao u odgoju i obrazovanju u odnosu na plaće u drugim javnim službama.

Zaštita radnih mjesta, odnosno sigurnost radnih mjesta zaposlenih u osnovnim i srednjim školama – drugi je važan zadatak koji stoji pred školskim sindikatima. Svim bi se sredstvima valjalo usprotiviti rješenjima prema kojem bi se višak zaposlenih rješavalo prema jedinstvenim kriterijima. Podsjetimo se kako se u samom obrazovanju u proteklih 8 godina nije „prekomjerno“ zapošljavalo prema jedinstvenom kriteriju. Više od dvije trećine svih novozaposlenih radnika je iz sustava znanosti i visokog školstva. Pri eventualnom rješavanju viška zaposlenika važan bi kriterij trebao biti udio pojedinih djelatnosti u novom zapošljavanju od 2004. do 2011. godine.

Također, treba učiniti sve kako bi se odustalo ili barem odgodilo na što duži rok svako prepuštanje računovodstvenih poslova ili poslova spremačica u školama privatnim servisima. Primjenu restriktivnijih normativa proizišlih iz pedagoških standarda treba uskladiti s dobnom strukturom zaposlenih, odnosno kroz umirovljenja i nova ne zapošljavanja osigurati istovremeno i stabilnost sustava i uspostavu zahtjevnijih standarda.

b) Jačanje unutarnjeg ustrojstva

Važna promjena koju namjeravamo provesti odmah nakon održavanja Skupštine jeste uvođenje novog ustrojbenog tijela u sindikatu. Međužupanijskim vijećima, pozicioniranim između županijskih vijeća i Glavnog vijeća omogućila bi se lakša i racionalnija veza između viših i nižih organizacijskih oblika, uspostavila čvršća kontrola rada nižih ustrojbenih tijela (županijska vijeća i podružnice) te značajno smanjio broj članova Glavnog Vijeća. U međužupanijskim vijećima treba gledati i tijela čiji bi se rad vrlo jednostavno uskladio s budućim osnivanjem područnih ureda u 5 hrvatskih regija. Od ovih se promjena očekuje usporavanje odnosno zaustavljanje smanjenje broja članova u podružnicama. Naime u protekle je četiri godine, unatoč činjenici da je osnovano četrdesetak novih podruž-

nica, tek neznatno porastao ukupan broj članova sindikata. Kako u godinama koje slijede očekujemo do sad neviđene sindikalne turbulencije uspostavom čvršće organizacije željeli smo amortizirati njene najpogubnije posljedice. Kriterijima koje smo predvidjeli, kako za uspostavu izbornih jedinica (najmanje 400 članova) tako i za zastupljenost broja članova predstavnikom u Glavnom vijeću (500 članova) nastojali smo ujednačiti zastupljenost članova u tijelima sindikata uz maksimalno poštivanje raširenosti Preporoda u pojedinim županijama.

c) Pravna zaštita članova

Pružanje svih vidova pravne zaštite članovima, od pružanja savjeta i pomaganja u pisanju dopisa upućenih poslodavcu do zastupanja u sudskim sporovima – jedna je od najvažnijih djelatnosti u sindikatu. U razdoblju koje je pred nama očekujemo daleko bolje korištenje pravnicama i pravnika zaposlenih pri područnim uredima naše sindikalne središnjice. U proteklom smo razdoblju zadovoljni tek korištenjem usluga pravnice NHS-a u Splitu, dok se u znatnijoj mjeri nisu koristile usluge NHS-ovih pravnicama i pravnika u Rijeci, Osijeku, Zagrebu i Varaždinu. Ako to prilike budu dopuštale, bilo bi višestruko važno u uredu sindikata u Zagrebu zaposliti još jednu osobu pravne struke. Očekujemo da će se i dalje uspješno odvijati i razvijati uspostavljena suradnja s Odvjetničkim uredom Mihočević-Bajs.

d) Suradnja s drugim sindikatima

Jedna od češćih kritika upućenih prema vođenju naše sindikalne organizacije odnosila se upravo na izostanak kvalitetnije suradnje s drugim sindikatima. Pod „drugim sindikatima“ gotovo redovito se mislilo na školske sindikate. Suradnja s drugim sindikatima ostvaruje se na četiri razine: suradnji s školskim sindikatima, suradnji sa sindikatima organizacijski objedinjenim u Nezavisnim hrvatskim sindikatima, suradnji sa sindikatima koji djeluju u javnim i državnim službama a nisu učlanjeni u našu sindikalnu središnjicu, te suradnji s ostalim granskim sindikatima i sindikalnim središnjicama.

Dokle se god od strane Sindikata hrvatskih učitelja i Nezavisnog sindikata zaposlenih u srednjim školama bude inzistiralo na kolektivnim pregovorima bez predstavnika Preporoda, odnosno nejednakopravnom statusu Preporoda u organizaciji štrajkova i prosvjeda, teško je očekivati značajnije pomake u ovom vidu međusindikalne suradnje. Bez značajnijeg je učinka ostao čak i dugotrajan izostanak bilo kakve kritike prema djelovanju ostala dva školska sindikata. Odavno je postalo jasno kako bi našim izravnim konkurentima za članstvo jedina prihvatljiva opcija bilo djelovanje Preporoda bez ikakvog članstva, odnosno nekakvo naše „utapanje“ u dvjema većinskim sindikalnim organizacijama. Suradnja sa sindikatima NHS-a sigurno može biti bolja i nakon IV. sabora NHS-a očekujemo u tom smislu određene inicijative i promjene. Vjerujemo da će se i dalje uspješno razvijati suradnja koju je Preporod uspio uspostaviti u zadnjoj godini ovog mandata s pojedinim sindikatima koji su napustili Maticu sindikata javnih službi. Preporodu je od prevelike važnosti, zbog podrške ovih sindikata u kolektivnim pregovorima za javne službe, nastavak kvalitetne suradnje i sa Sindikatom socijalne skrbi i sa sindikatima zdravstva i socijalne skrbi. Četvrti vid suradnje, suradnja s ostalim granskim sindikatima i sindikalnim središnjicama, sigurno može biti bolja i potrebno je uložiti dodatne napore kako bi i Preporod pružao pomoć drugima i kako bi mogao računati na pomoć tih drugih. Podjela nekretnina, Zakon o sindikalnoj reprezentativnosti, rad Gospodarsko-socijalnog vijeća – tek su neki od razloga zašto je iznimno važno unaprijediti i ovaj vid međusindikalne suradnje.

e) Sudjelovanje u izradi propisa

Utjecati na važne zakone iz područja rada i radnih odnosa i utjecati na donošenje svih propisa kojima se pravno uređuju djelatnosti osnovnog i srednjeg školstva – dva su najvažnija dosadašnja, ali i buduća pravca djelovanja našeg sindikata. Interese našeg članstva u prvom slučaju pokušat ćemo zaštititi posredstvom naše sindikalne središnjice, na jedinom mjestu gdje je to moguće u uspostavljenoj proceduri donošenja propisa (Gospodarsko-socijalno vijeće). U drugom ćemo slučaju morati još pospješiti suradnju, iako ni dosadašnju suradnju ne možemo ocijeniti neuspješnom, sa Ministarstvom

znanosti, obrazovanja i športa. Poučeni ovogodišnjim pozitivnim iskustvom sa Odborom za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskog sabora, u predstojećem razdoblju treba još više unaprijediti suradnju s pojedinim članovima ovoga Odbora.

f) Osposobljavanje povjerenika

Uz višednevna godišnja savjetovanja za sindikalne povjerenike, uz redovito informiranje putem glasila, elektronske pošte i posredstvom web-stranice u iduće ćemo četiri godine osposobljavanje povjerenika organizirati i kroz međužupanijska vijeća. Postojećih županijskih vijeća bilo je previše da bi se na ovim organizacijskim tijelima intenzivnije moglo provoditi osposobljavanje povjerenika. U aktivnost osposobljavanja povjerenika, kako one na državnoj tako i one na međužupanijskim razinama, nastojati ćemo značajnije uključiti i resurse naše sindikalne središnjice.

g) Sindikalne pogodnosti

Blagajna uzajamne pomoći, pogodnosti pri osiguranjima, financijske pomoći članovima u iznimno teškim situacijama i pogodnost za članove korisnike kulturnih i rekreativnih sadržaja, tri vrste pogodnosti uspostavljene u proteklom vremenu, nastojat ćemo zadržati na dosadašnjoj razini ili čak i unaprijediti. Svjesni činjenice da će u godinama koje dolaze članovi sve više očekivati od svojih sindikalnih organizacija, uključujući i ove vidove sindikalnog djelovanja, Sindikat Preporod će nastojati svom članstvu ne pružati značajno manje od drugih sindikata, napose školskih. Nastojat ćemo maksimalno pružiti članstvu, minimalno pri tome riskirajući ugrožavanje organizacijske i financijske stabilnosti same sindikalne organizacije.

Zaključak

Ispravljanje uočenih pogrešaka i propusta, očuvanje svega onoga što u vlastitom djelovanju smatramo uspješnim i sagledavanje predvidivih sindikalnih poteza i aktivnosti – tri su uporišne točke djelovanja Preporoda između 2011. i 2014. godine. Namjerno se u ovom programu izostavljena predviđanja o porastu broja članova. Dok se prije četiri godine, u bitno povoljnijim okolnostima sindikalnog djelovanja, mogao predvidjeti i 10-postotni rast broja sindikalnih podružnica i rast broja članova, danas bi bilo prilično neoprezno davati slična obećanja. Teško, možda i nemoguće, bit će dostići broj od dvadesetak novoosnovanih podružnica u jednoj kalendarskoj godini. Čak i kada bismo uspjeli bitno pospješiti naš rad i djelovanje, širenje Preporoda neće, u godinama koje su pred nama, ovisiti samo o tome koliko ćemo biti dobri, odnosno bolji nego do sada. Neće biti lako čak ni zadržati ni dosegnutu razinu prisutnosti u javnosti. Riječ je o aktivnostima po kojima je Preporod prepoznatljiv od svoga osnutka. U uređivačkim politikama hrvatskih medija sve je manje prostora za tzv. nacionalne teme. Problematika odgoja i obrazovanja ne samo da pripada ovim temama, nego u ovim djelatnostima dnevnih „senzacija“, a mediji upravo to priželjkuju, ima manje nego u ostalim područjima života. Prostora će u javnosti, recimo to slikovito, biti sve manje, a sve više onih koji će u njemu tražiti svoje mjesto. I na samom kraju, teško je ništa ne reći o jednom događanju koje nas čeka u pretposljednjoj godini idućeg mandatnog razdoblja. Važan, predvidiv događaj, za naš će sindikat biti obilježavanje dvadesetogodišnjice djelovanja. U proljeće 2014. godine navršit će se punih 20 godina od osnutka našeg sindikata. Riječ je o događaju koji će trebati iznimno kvalitetno i na vrijeme osmisliti, ali i čija će organizacija tražiti veliki dodatni angažman svih u sindikatu. Svaki program, pa i ovaj, svodi se na popis želja i prazno slovo na papiru ako iza njega ne stoji ne samo pojedinac nego i mnoštvo pojedinaca koji su se spremni angažirati u njegovoj provedbi. Više od 320 povjerenika i više od 8 tisuća članova, uvjeren sam, u ovom će programu prepoznati programske obrise organizacije kojoj žele pripadati i u čijem se djelovanju žele angažirati.

U Svetom Martinu na Muri, 7. listopada 2011.

Željko Stipić